

Свято «Люби, вивчай рідну мову»

Мета. Вчити розуміти і збагачувати рідну мову; розвивати творчі здібності школярів, зв'язне мовлення, мислення, увагу; виховувати любов до рідного слова, бажання здобувати знання, створити умови для практичної реалізації інтересу дітей до навчання; виявляти обдарованих дітей.

Обладнання. Емблеми команд, плакат із словами «Мова наша солов'їна», назви станцій «Слово», «Речення», «Текст», медалі «Кращому знавцеві української мови».

Хід заняття

1. Ведуча.

Гостинно просимо на свято рідної мови!

Вона, як ніжна пісня колискова

Заходить серцем в нашу думку з ранніх літ

Це мова, наче пташка світанкова,

Що гордо лине в свій стрімкий політ.

Велична, щедра і прекрасно мова!

Прозора й чиста, як гірська вода.

Це України мова барвінкова,

Така багата й вічно молода.

Вимовляю кожне слово,

Кожне слово – наче спів

Найдорожча рідна мова,

Мова діда і батьків.

– Любі діти! В нашій школі проходить тиждень української мови. Увага! Увага! Увага! Розпочинаємо змагання на кращих знавців української мови між командами учнів 4 класу.

І конкурс. Привітання команд – 5 б.

1 команда «Любознавці».

Наш девіз: «Чим важче завдання, тим дорожча перемога».

1. Ми зібрались в класі дружно,
щоби позмагатись.
І про мову нашу рідну
Цікаве дізнатись.
2. Дороженькі «Мовознавці»,
щиро вас вітаємо.
Від усього свого серця
Успіху бажаємо.
3. Щоб трудились ви сьогодні
до сьомого поту.

4. Солодке слово перемога
нелегко дається.
Хто любить, знає рідну мову,
Тому вона всміхається.
5. Вчить нашу мову солов'їну
І не зазнавайтесь:
- І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь.
6. То ж до бою кличем, друзі,
до «мовного» бою.
Мово рідна, Україно,
Ми завжди з тобою!

II команда «Мовознавці» зі словом – відповіддю:

1. Якщо перемого пройде мимо нас,
то з нею ми радо вітаємо вас.
Тож не затягуймо вітання –
Давайте розпочнем змагання.

Наш девіз: «Хто мову шанує свою, хай той переможе в бою».

2. Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має.
3. Свою рідну мову учить,
І завжди нею ви дорожить.
Рідній мові усі ви навчайтесь,
І ніколи її не цурайтесь.

4. А зараз ми хочемо привітати наше шановне журі.

5. Ми всі прийшли сюди у зал
І так собі гадаєм:
– Чи добрі судді ви, чи ні, –
без бою ми не визнаєм.
Журі підбиває підсумки І конкурсу, а ми з вами, щоб не сумувати,
повідгадуємо загадки.
6. Ой, судді наші, милі ви, –
Ми вам доповідаєм:
Не завжди переможем ми,
Та мову добре знаєм.

Завдання для болільників:

З ним ходили в давнину
Наші предки на війну,
Ним захищений був кожен
Від убивчих стріл ворожих. (Щит).

На городі товста пані
В пелюстковому жупані.
Щоб ту пані розібрати,
Сто пелюсток треба зняти. (Капуста).

У лісі родилася.
В майстерні робилася,
А в руках плаче. (Сопілка, скрипка).

Хто завжди правду каже? (Дзеркало)

Буряки збирають,
Пташки відлітають,
Листячко спадає.
Це коли буває? (Восени)

(Журі оцінюють привітання команд)

II конкурс. Конкурс – капітанів. 10 питань. За кожну правильну відповідь – 1б.

Команда «Любознавці».

1. Іменник – це ... .
2. Скільки букв в українській абетці?
3. Яка буква останньою з'явилася в абетці?
4. В якому відмінку завжди знаходиться підмет?
5. Скільки відмінків в українській мові?
6. Назви п'ять прикметників.
7. Коли букви *я, ю, є* позначають по два звуки?
8. Які бувають тексти?
9. Які слова пишуться з великої букви?
10. Дібрати синоніми до слова *замазура*.

Команда «Мовознавці»

1. Прикметник – це ... .
2. Скільки голосних звуків в українській мові?
3. Скільки є букв для позначення голосних звуків?
4. Запитання Р.в.
5. Коли пишеться апостроф?
6. Назвати п'ять іменників.
7. Скільки звуків позначає буквосполучення «дж»?
8. Які бувають речення за метою висловлювання?
9. На які питання відповідають істоти, неістоти?
10. Дібрати синонім до слова *горе*.

Поки журі підбиває підсумки другого конкурсу, завдання для болільників – продовжити прислів'я:

Слово не горобець, випустиш - ... (не піймаєш)
Слово до слова - ... (складається мова)
Птицю пізнаєш по пір'ю, а людину ... (по мові)
Слово може врятувати людину, слово - ... (може і вбити)
Дав слово - ... (дотримуй його)
Бережи хліб на обід, а слово ... (на відповідь)
Неграмотний і з окулярами - ... (не буде читати)
(Слово журі)

III конкурс. Перевірка домашніх завдань.

1 завдання – вірші про українську мову. Найвища оцінка – 5 б. При цьому враховується зміст, характер виконання, відповідність темі, виразність виконання.

2. завдання: три загадки кожній команді. За правильну відповідь – по 1 б.
(Слово журі)

IV конкурс. Станція «Слово»

1. Вгадай слово за описом.

Північний	Гарний	Серйозне
молодий	смачний	ласкаве
старий	рум'яний	веселе
прудкий	яблучний	щасливе
гордий	гарячий	усміхнене
(Олень)	(Пиріг)	(Обличчя)

(Слово журі)

2. Скласти найбільше слів за 1 хвилину – 5 б.

(Слова читають по черзі, хто називає останнє слово, той і переміг.)

Жайворонок

(Жар, ранок, корона, ворона, рак, вона, нова, кар, ар, нора, кора, врожай ...)
(Слово журі)

3. Запиши за зразком.

1б за кожне завдання.

Ромашка – квітка – рослина

Лисиця –

Капуста –

Береза –

Короп –

Дятел –

Щука –

(Слово журі)

4. «Збери слова». Учням пропонується букви, необхідно зібрати слова.

Перша буква іншого розміру. 2 б. за кожне слово.

аСов   ьсОін

оенцС   иЛицяс

Журі підбиває підсумки, а ми послухаємо смішинки – веселинки.

Не найгірший

-Мамо, мене вже більше не звать найгіршим учнем!

-Молодець, синку! Ти став краще вчитися?

-Ні до нас прийшов новий хлопчик, він учиться ще гірше!

Оце вчитель!

- Мамо, наш учитель ніколи не бачив коней.
- Як це так?
- Сьогодні на уроці я намалював коня, а він підійшов і питає:
- Що це таке?

Смачна каша

- Смачна каша.
- А ти їв?
- Ні.
- Звідки ж знаєш?
- Чув, як говорили, що бачили, як їли!
(Підсумок журі завдань станції «Слово»)

V конкурс. Станція «Речення».

1. З поданих слів скласти 3 речення: 3 б.

мороз, діти, падає, з, граються, надворі, листя, тріщить, надворі.
(Надворі граються діти. З дерев падає листя. На дворі тріщить мороз.)

2. Скласти прислів'я та пояснити його. 3 б.

1 команда.

грім	де	дить	хліб	гри	ро	мить	бу
1	6	8	4	2	7	3	5

(Грім гримить – буде хліб родить.)

2 команда.

ба	сні	то	га	гу	хлі	ба	то	ба	га
1	4	3	7	5	9	6	8	10	2

(Багато снігу – багато хліба.)

(Слово журі)

3. Відгадайте загадку. 2 б. + 1 б. за додаткове питання.

1) Хто я?

В нас однакове ім'я.

А скажіть, хто брат, хто я?

Я скажу: «З дерев лечу.»

Брат: «Я поштою примчу». (Лист)

- Як називається особливість таких слів? (Багатозначність)

2) Двоскладове, яснокриле,

Світу я тепло даю.

І тоді я людям миле,

Коли другий склад гублю. (Сонце, сон)

- До якої частини мови належать ці слова? (Іменники)

Журі підбиває підсумки, а у нас наступна гра з болільниками: відгадай казкового героя.

Хто на спині короб ніс,
До села ішов крізь ліс,
На пеньок хотів сідати,
Пиріжками ласувати? (Ведмідь)

„Палає вогнем! Не тримай у руках.
Опіки будуть, гарячий той птах!
А без рукавиць не спіймати його!” –
Казав горбокони́к в той час про кого? (Жар - птах)

Часто в лісі він гуляє,
Сам свої пісні складає,
П'ятачка найліпший друг –
Ведмежатко ... (Вінні - Пух)
(Підсумок завдань станції «Речення»)

VI Станція «Текст». Скласти твір – мініатюру: «Золота осінь». 5 б.

Поки журі підбиває підсумки V конкурсу, подивіться виступ дівчаток: „Танок з рушниками”

(Підсумок завдань станції «Текст»)

Журі підбиває підсумки останнього конкурсу і гри. (Звучить пісня „Наша мова.” муз. В. Таловирі, сл. Ю. Рибчинського).

Дякуємо всім учасникам за гру.

Додаток

Вірші про мову

Рідна мова

Як то гарно любі діти,
У вікно вам виглядати!
В ньому все: тополі, квіти,
Шлях і сонце біля хати.
На оте вікно ранкове,
Що голівки ваші гріє,

Схожа наша рідна мова!
Цілий світ вона відкриє!
Бережіть її малята,
Як своє віконце миле,
Що колись до нього мати
Піднесла вас, посадила.
(В. Терен)

Ой, яка чудова українська мова!
Де береться все це, звідкіля і як?
Є в ній ліс – лісок – лісочок,
Пуща, гай, діброва,
Бір, перелісок, чорноліс.
Є ще й байрак.
І така ж розкішна і гнучка, як мрія.
Можна „звідкіля” і „звідки”, можна і „звідкіль”,
Є у ній хурделиця, віхола, завія
Завірюха, хуртовина, хуга, заметіль ...

(О. Підсуха)

Рідна мова
Мова кожного народу
Неповторна і – своя;
в ній гримлять громи в негоду,
в тиші – трелі солов'я

Солов'їну, барвінкову,
колосисту – на віки -
українську рідну мову
в дар мені дали батьки.

На своїй природній мові
І потоки гомонять;
зелен – клени у діброві
по – кленовому шумлять.

Берегти її, плекати
буду всюди й повсякчас, -
бо ж єдина – так, як мати,-
Мова в кожного із нас.
(Л. Забашта)

Буду я навчатись мови золотої
у трави – веснянки, у гори крутої,
в потічка веселого, що постане річкою,
в пагінця зеленого, що зросте смерічкою...
Щоб людському щастю дбанок свій надбати,
Щоб раділа з мене Україна – мати.

(А. Малишко)

Наша мова – солов’їна
 Ти, дитино,
 покликана захищати своїми долоньками
 крихітну свічечку
 букви „і”,
 а також,
 витягнувшись на пальчиках,
 оберігати місячний серпик
 букви „є”.
 Бо кажуть, дитино,
 що мова наша – солов’їна.
 Правильно кажуть. (Іван Малкович)

Земле Шевченкова,
 Земле Франкова,
 Ниво, засіяна щастям,
 Вічно твоя соловейкова мова,
 Вічна розмова
 Дніпра із Дністром. (Д. Павличко)

Її – незміряно багату,
 Дзвінку, і ніжну, і завзяту,
 Як день сьогоднішній чудовий,
 Люблю, люблю вкраїнську мову.
 (Р. Братунь)

Ну що б, здавалося, слова ...
 Слова та голос – більш нічого.
 А серце б’ється, ожива,
 Як їх почує. (Т. Шевченко)

Мово рідна, слово рідне,
 Хто вас забуває,
 Той у грудях не серденько,
 Тільки камінь має.
 Як ту мову мож забути,
 Котрою учила
 Нас всіх ненька говорити,
 Ненька наша мила? (С. Воробкевич)

Вивчайте, любіть свою мову,
 Як світлу Вітчизну любіть,
 Як стягів красу малинову,
 Як рідного неба блакить! (В. Сосюра)